

VI.

Bratje so si sezidali hiše in začeli živeti vsak záse. Ko je prišel nekdaž Ivan s polja, napravil si je piva in povabil brata na obed. Brata pa nista prišla k Ivanu izgovarjajo se, da nista vajena kmetskega gostovanja. Tedaj pa pokliče in pogosti Ivan može in žene iz svoje vasi pije tudi sam, smeje se neprenehoma in gre potem na ulico gledet ples. Ko je prišel k plesalkam, velel jim je, naj ga počasté s kako pesmijo. Dal vam bodem nekaj, reče jim, česar še niste svoje življenje niste videle. Žene so se smejale in ga začele poveličevati. Ko so odpele, rekle so mu: kaj pa boš dal. Takoj prinesem, reče in vzeme sito in hiti v gozd. Babe pa so se smijale in govorile: kakšen norec. Nato so čisto pozabile nanj. Pa glej: Ivan leti nazaj in nese nekaj v situ.

Vam hočem dati? Le daj, reko ženske.

Ivan je zagrabil peščico zlata in je vrgel ženskam. Te pa so se počele trgati zánje, Možki so tudi prihiteli in jeden drugemu jemali. Jedno starko so skoro zadavili. Ivan se smeje.

Oh, vi brezumne ženske, skoro ste zadavili starko? Ne tiščite se tako, dam vam še več. Ivan je razdelil vse zlato, kar ga je imel v rešetu, pa ljudstvo še ni bilo zadovoljno in ga je še vedno prosilo. Ta pa jim odgovori, da jim še enkrat prinese. Sedaj pa plešite in pojte. Babe so zapele. Vaše pesmi niso lepe, pravi jim čez nekaj časa. Ktere pa so lepše, vprašajo ga one? Takoj vam pokažem. Šel je nagumno, prinesel snop, ga zmlatil, prazen snop pa postavil tako, da je klasje kvišku molélo. Nu, reče na to, ne bodi več snop, ampak vsaka slama bodi — vojak.

Snop se je razvezal, in vojaki so nastali iz slame in bobnali in trobentali. Ivan je zapovedal vojakom, naj zapojejo in šel ž njimi na cesto. Ljudstvo se je začudilo. Vojaki so odpeli, in Ivan jih peljal nazaj na gumno, prej pa prepovedal vsakomr iti ž njim. Potem je zopet spremenil vojake v snop in vrgel na kup. Potem je šel domov in se vlegel v konjski hlev k počitku.

Poučni in zabavni drobiž.

— Šolstvo Trsta in okolice. Te dni se je priobčilo vladno poročilo za leto 1896-97, iz katerega posnamemo to-le ter pripuščamo sodbo onim, ki imajo sveto dolžnost, da varujejo tudi slovensko mladino.

Minolega leta je bila v Trstu jedna c. kr. meščanska šola za dečke in jedna za deklice z nemškim poučnim jezikom. Mimo tega je vzdrževalo mesto dve meščanski šoli za deklice z italijanskim poučnim jezikom (via Nuova in via Giotto).

Ljudskih šol je bilo 38 in to za dečke 11, za deklice 12, mešovitih 15; vse so bile polnodnevne. Z italijanskim poučnim jezikom: 25, z nemškim: 2, s slovenskim: 11; med slednjimi je bila za dečke: 1, za deklice 1 in 9 mešovitih. Med italijanskimi šolami je bilo 12 četerorazrednih, 13 peterorazrednih, 8 šestrazrednih in 1 sedemrazredna. Med slovenskimi (v spodnji in zgornji okolici): 2 dvorazredni, 1 trirazredna, 8 četerorazrednih.

36 šolskih poslopij — pravi poročilo — bilo je v dobrem stanu.

Zasebnih ljud. šol je bilo: 6 z italijanskim, 2 z nemškim, 2 z italijanskim in nemškim, 1 z nemškim in francoz-kim, 3 s slovenskim (?!), 1 s srbsko-hrvaškim, 1 z grškim poučnim jezikom.

Ljudsko šolo je obiskovalo v mestu 6321 dečkov in 5787 deklic; v okolici: 1621 dečkov in 1586 deklic. Število onih otrok, ki bi bili dolžni, da obiskujejo šolo v okolici, je bilo: 2962 dečkov in 2616 deklic (od 6 do 12 leta) in 869 dečkov in 762 deklic (od 12 do 14 leta) (?!). Učiteljev je bilo 149; med temi je imelo spričevalo za meščanske šole: 21, za ljudske šole: 122 in spričevalo godnosti: 6. V c. kr. ljudski šoli je bilo 24 učiteljev; v okolici 27 (?!).

Učiteljic je bilo 177; med temi je imelo spričevalo za meščanske šole: 32, za ljudske šole: 138 in spričevalo godnosti: 7. V c. kr. ljudski šoli je bilo 16 učiteljic; v okolici 30 (?!).

Učiteljev veronauka je bilo 43; učiteljic ročnih del: 5 in posebnih učiteljev godbe in petja: 5.

Poučni jezik je bil v šolah, za katere skrbi v mestu mesto, oziroma magistrat, italijanski, na treh c. kr. šolah nemški, v okolici, razun v štirih pararelnih razredih ljudske šole v Rojanu in štirih pararelnih razredih ljudske šole v Škednji in dveh pararelnih razredih ljudske šole v Barkovljah: slovenski (?!). Na italijanskih mestnih šolah se je poučevala tudi nemščina (a vspeh, kakor pravi poročilo: bil je nepovoljen), na slovenskih šolah okolice italijanščina kakor obligatni, obvezni predmet.

V mestu je bil mimo tega viši licej za deklice, katerega je obiskovalo 224 gojenk.

Stroškov je bilo bajé za šolstvo 423.122 gl. 27 nč. Kakor dež. šolska oblast, — ker še do sedaj nimamo deželnega šolskega zakona (Landesschulgesetze nicht zu Stande gekommen sind) — je bilo c. kr. namestništvo v Trstu in kakor okrajna šolska oblast mestni magistrat. Krajnih šolskih svetov ni bilo.

Književnost.

— Pole s podobami za šolo in dom. Družba za razmnoževalno umetnost na Dunaju začne to jesen izdajati pole s podobami za šolo in dom. Že naslov kaže, da se veličansko in daljnogledno podjetje stavi na široko, poljudno podlogo in da hoče dvema koreninama našega kulturnega življenja dajati skromne, ali krepke hrane. Šoli naj bodo pole s podobami v prid, podajoč ji obilico nazornega gradiva v podobah iz vseh znanstvenih polj v sistemni obliki in umetni podobi, domu — kamor najdejo naravnost ali skozi šolo pot — ker imajo namen, v tesno zvezo združiti duševne interese mladine in atarine ter pri odrastlem rodu z nova poživiti mnogokrat praznujoče veselje do uka. Kakor hoče podjetje služiti umstveni omiki, hoče tudi igrati in tudi potihoma pripraviti tla za obče zdravo umetnostno čustvovanje in razumevanje, česar v naših časih tako pogosto pogrešamo.

Prva, letošnja vrsta obseza naslednjih 25 p l: št. 1. podoba Njegovega veličanstva cesarja Franca Jožefa I., risal K. Pochwalski. Svetopisemska zgodovina: št. 2. Prva človeka, št. 3. Rojstvo Kristusovo, št. 4. Hoja na Golgato. Pripovedke in legende: št. 5. Libuša, št. 6. Marijina legenga I. Bajke: št. 7. Janko in Metka, št. 8. Volk in sedmero mladih kozic. Zgodovina: št. 9. Rimsko pristanišče, št. 10. Germanska vas, št. 11. Huni I., št. 12. Romanski grad, št. 13. Štefan svetnik, prvi kralj ogrski, št. 14. Rudolf Habsburški, št. 15. Srednjeveške mesto, št. 16. Oblega mesta za časa tridesetletne vojske, št. 17. Turki oblegajo Dunaj (1683) I., št. 18. Cesarica Marija Terezija, št. 19. Mestno življenje za časa cesarja Franca I. Zemljepisje: št. 20. Dona a pri Dunaju, št. 21. Visoko go-

rovje in ravnina. Podobe iz ljudskega življenja: št. 22. Tirolske noše, št. 23. Zima. Živalsko življenje: št. 24. Pasji tipi. Tehnične naprave: št. 25. Železniške zgradbe.

Novice.

— **Osebnosti.** Predsednik okr. sodišča v Celju Rudolf pl. Ullepitsch je imenovan dvornim svetnikom. — Zdravnik v Bolu v Dalmaciji g. dr. Pavel Lučič je imenovan okrožnim zdravnikom v Vipavi. — Župnik in dekan v Žužemberku g. Mihael Tavčar je imenovan častnim kanonikom. — Notarski substitut v Slovenski Bistrici na Štajerskem, dr. Alojzij Žnidarič, je imenovan notarjem v Ilirski Bistrici na Kranjskem. — Notarski kandidat dr. Herman Wiesenthaler v Mariboru je imenovan notarjem v Brežicah. — Skriptor dunajske vseučiliške knjižnice, g. dr. Fran Simonič je imenovan kustosom.

— **Duhovniške prememce v ljubljanski škofiji.** Župnija Logatec je podeljena g. Josipu Lavriču, župniku v Ambrusu. Za župnijo Sv. Trojico pri Tržišču je prezentovan g. Fr. Perpar, župnik v Zagradcu. Premeščeni so kapelanje gg. Karol Čik iz Kočevlja v Šentjerneji, Vaclav Vondrašek iz Šentjerneja v Dobrniče, Jos. Eppich iz Dobrnič v Kočevje. Župnijo Rob je dobil g. Fran Pešec.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so poslali od 25. februarja do 15. marca: V odlični slovenski družbi po gospej Lini dr. Guštinovi v Kočevju nabranih 10 gld. — Po g. J. Kovačiču knjigovodju „Posojilnega društva“ pri Sv. Trojici v Sl. G. iz nabiralnika 1 gld. 35 kr. — Po gđ. Franji Šmidovi iz društvenega nabiralnika na Gaštelju pri Kranju 5 gld. 50 kr. — Č. g. J. Dolžan, župnik na Trsteniku 2 gld. — Rajhenburški Harambaša nabral na godovanju pobratima Matije na Vidmu 2 gld. 82 kr. — Č. g. Iv. Trpin, beneficijar v Šmartinu pri Litiji iz nabiralnika 1 gld. 50 kr. — Dražgoški Mohorjani 1 gld. 50 kr. — Iz nabiralnika Močilnikove gostilne na Raki po g. T. Varlu 2 gld. 44 kr. — Slavna posojilnica v Radovljici 20 gld. — Slavna posojilnica v Št. Jerneju 10 gld. — Ženska podružnica v Kobaridu po g. Karoliji Gruntar 31 gld. 40 kr. — Po g. Iv. Novaku, trgovcu na Dolih pri Litiji 12 gld. 50 kr. — Mohorjani v Ptujju 3 gld. po č. g. vikariju F. Šalamonu. — Ženska podružnica v Trstu dohodek od veselice 150 gld. in letnine 54 gld. — Č. g. Avg. Skočir, kurat v dež. bolnici v Gradcu za meseca marec in april 10 gld. — Zbrana družba pri g. postojnskem županu Vičiču pod naslovom: „Bog živi godovnika in njega čestito obitelj!“ 10 gld. — Profesor 20 kr. — Slavna posojilnica v Mariboru 100 gld. — Slavna posojilnica v Vitanju 100 gld. pokroviteljnine in 10 gld. za velikovsko šolo. — Bog živi vse blage dobrotnike!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda

— **Slovenska Matica** vabi na CXIV. odborovo sejo v ponedeljek dne 4. aprila t. l. ob petih popoldne v društvenih prostorih. Vspored: 1.) Naznanila predsedništva. 2.) Odobrenje zapisnika o 113. odborovi seji. 3.) Poročilo gospodarskega odseka. 4.) Poročilo književnega odseka. 5.) Poročilo knjižničnega odseka. 6.) Poročilo tajnikovo. 7.) Slučajnosti.

— **Tretji glasbeni večer** priredita dolenjsko pevsko društvo in Glasbena Matica v Novem mestu, v soboto dne 2. aprila 1898 ob osmi uri zvečer v Čitalnični dvorani v Novem mestu. Iz prijaznosti sodelujejo učitelji Glasbene Matice v Ljubljani gg. prof.: K. Hoffmeister, Jul. Junek, Jos. Vedral.

— **Trgovinska in obrtniška zbornica.** Trgovinski minister je odobril izvolitev g. Ivana Perdana za predsednikom

in g. Antona Kleina za podpredsednikom trgovinske in obrtniške zbornice kranjske za l. 1898.

— **»Zveze slovenskih pevskih društev«** pravila je deželna vlada vsled razpisa ministerstva notranjih zadev z dne 8. t. m. št. 5223 odobrila.

— **Cesarski jubilej.** „Wiener Zeitung“ piše, da Njeg. Veličanstvo želeče, da se jubilej proslavi le dobrodelnimi čini, odklanja zahvaljevanje se kakršnakoli si bodi udanostna darila. Na posvetovanju mestnih in okoličanskih rodoljubov v Trstu o načinu, kako naj bi tržaški Slovenci proslavili cesarjev jubilej, se je sklenilo v principu, da se nabere fond za ustanovitev štipendijev za okoličanske dijake. Navzoči so bili uverjeni, da s tem najlepše ustrežejo plemenitim intencijam Njeg. Veličanstva. Eventualno naj bi vsa narodna društva o primernem času priredila veliko narodno slavnost. Izbral se je začasni odbor, sestojeci iz gg.: Matka Mandiča, dra. Otokarja Rybara, dra. Gustava Gregorina, dra. Josipa Abrama, in Maksa Cotiča, kateremu je naloga, da skliče čim prej večji shod, na katerem se izvoli definitivni razširjeni odbor in se določi primerno za nabiranje prispevkov.

— **Prvi podpredsednik poslanske zbornice dr. Andrej Ferjančič** rodil se je kot sin kmetskih starišev v lepi vipavski dolini. Gimnazijo je obiskoval v Gorici, kjer si je pridobil temeljito znanje italijanskega jezika, s katerim znanjem je primorskim Slovanom opetovano že koristil jedno leto pa v Ljubljani, Pravoslavne nauke je izvršil na dunajskem vseučilišču, kjer je promoviral l. 1875. Po dovršenih študijah se je dr. Ferjančič posvetil sodni karijeri. Služboval je najprej na Dunaji, potem je prišel kot sodni pristav v Ptuj in od tod za namestnika drž. pravdnika najprej v Novomestu in potem v Ljubljano, l. 1894. pa je bil imenovan deželnosodnim svetnikom.

V politično življenje je dr. Ferjančič vstopil l. 1886, ko je bil na mesto umrlega Obreze izvoljen v notranjskih kmetskih občinah državnim poslancem. Ta okraj je zastopal do zadnjih državnozbornih volitev, pri katerih je bil izvoljen v skupini mest in trgov Kranj-Idrija-Postojna-Tržič-Radovljica-Kamnik-Lož-Vrhnika-Škofjaloka.

— **Šestdesetletnica dr. Janeza Mencingerja.** V soboto, dne 26. t. m. praznoval je v Krškem jeden najodličnejših slovenskih mož v krogu svoje občeslane rodovine in svojih mnogoštevilnih prijateljev šestdesetletnico svojega rojstva. Dr. Janez Mencinger je jeden najznamenitejših slovenskih pisateljev, jeden najduhovitejših in najučenejših slovenskih mož. S svojimi spisi je znatno obogatil slovensko književnost, kot človek je bil vedno plemenitega srca in je na vseh poljih deloval za narodove koristi. Krčani so šestdesetletnico dičnega svojega someščana slovesno praznovali, slovenski narod pa želi dr. Mencingerju hvaležnega srca. Na mnoga leta!

— **Zgradba novega gimnazijskega poslopja.** V stavbeni komite za zgradbo novega gimnazijskega poslopja so poklicani gg.: dvorni svetnik Schemerl, vladna svetnika Merk in dr. Zupanc, deč. šolski nadzornik Šuman, gimnazijski ravnatelj Senekovič, stavbeni svetnik Svitol in inženerja Vaschiza in Van.

— **Brzovjavna postaja v Trojani.** Dne 20. marca t. l. odprla se je v Trojani, političnem okraju kamniškem, nova brzovjavna postaja z omenjeno dnevno službo združena s tamošnjim poštnim uradom.

— **Umrli** je na Dunaji slovenski rojak g. Gregor Sturm, rodom Gorenjec. Pokojnik je bil dunajski obč. svetnik.

— **Judeževi groši nemškega šulvereina.** Nemški šulverein je dovolil za šolo v Skočidolu 400 gld., za šolo v Vetrinju pa 200 gld. ter obljubil večjo podporo, če se zida kaka šola v bližini Velikovca. Tako izteza nemški moloh svoje kremplje po slovenskih krajih na Koroškem in nihče se mu odločno in brezobzirno ne upre.